

11.11.2019

§ 139

Asianro 8459/05.20.00/2019

Kuntien välinen aiesopimus työllisyyden kuntakokeilun toteuttamisesta Pohjois-Savossa

Työllisyyspalvelujohtaja Pirjo Oksanen Työllisyyspalvelu

Pääministeri Antti Rinteen hallitus on käynnistämässä osana hallituksen työllisyyspakettia keväällä 2020 työllisyyden kuntakokeilut, joissa jatketaan ja laajennetaan vuoden 2018 lopussa päättyneiden alueellisten työllisyyskokeilujen toimintamallia. Työ- ja elinkeinoministeriö on informoinut kuntia työllisyyskokeiluihin hakeutumista 8.10.2019 päivätyllä kirjeellä. Kokeiluun voi hakea ELY-alueella yksittäinen kunta tai useampi kunta yhdessä siten, että kokeiluun mukaan tulevien kuntien asukasmäärä yhteensä on vähintään 30 000. ELY-keskuksen alueella kokeiluihin siirtyisi pääsääntöisesti enintään noin 40 % TE-toimiston työnhakija-asiakkaista. Näistä rajauksista on kuitenkin mahdollista poiketa perustelluista syistä.

Hakuaika kokeiluihin päättyy 19.11.2019. Kokeiluun haetaan erillisellä hakemuslomakkeella, johon tulee liittää kuntien hallitusten päätökset sekä kuntien välinen aiesopimus kokeiluun mukaan lähtemisestä. Pohjois-Savossa on tarkoitus muodostaa yksi yhteinen kokeilualue, johon Kuopion lisäksi liittyisivät 5.11.2019 tiedon mukaan Joroinen, Varkaus, Leppävirta, Siilinjärvi, Lapinlahdi, Iisalmi, Sonkajärvi ja Vieremä. Mukaan lähtevät kunnat varmistuvat viimeistään 11.11.2019 saatavilla kunnanhallitusten päätöksillä. Poisjäännit ovat vielä mahdollisia. Iisalmi on jo tehnyt päätöksen kokeiluun mukaan lähtemisestä. Pohjois-Savon hakemuksen kuntakokeiluun jättää Kuopion kaupunki.

Työllisyyden kuntakokeilujen tavoitteena on TEM:n ohjeistuksen mukaan nykyistä tehokkaammin edistää työttömien työnhakijoiden työllistymistä ja koulutukseen ohjautumista ja tuoda uusia ratkaisuja osaavan työvoiman saatavuuteen. Kokeilujen tarkoituksena on parantaa erityisesti pidempään työttömänä olleiden ja heikossa työmarkkina-asemassa olevien pääsyä työmarkkinoille. Kokeiluissa kehitetään työnhakijoille tarjottavia työllistymistä tukevia palveluja ja palvelumalleja, joiden avulla voidaan nykyistä paremmin tunnistaa ja ratkaista asiakkaiden yksilölliset palvelutarpeet, työllistymisen esteet sekä osaamisen kehittämistarpeet.

Pohjois-Savon työllisyyden kuntakokeilun paikallisina tavoitteina ovat

- kokeilualan kolmen työssäkäyntialueen yhtenäistäminen yhdeksi työssäkäyntialueeksi,

11.11.2019

- työllisyyden palveluekosysteemin sekä siihen liittyvien palvelujen ja palveluprosessien toimivuuden, kohdentumisen ja vaikuttavuuden kehittäminen asiakaslähtöisesti valtion ja kuntien resurssit yhdistämällä sekä vahvoja kumppanuuksia hyödyntäen,
- paikallisesti toimivien ratkaisujen luominen kokeilulainsäädännön uudistamaan kuntien ja valtion väliseen työnjakoon,
- vaikuttaminen nuoriso- ja rakennetyöttömyyden ja yli 50-vuotiaiden työttömyyden positiiviseen kehittämiseen kokeilualueella,
- työttömille suunnatun aktivoinnin lisääminen ja
- työttömyyden passiiviajan työmarkkinatukimenojen vähentäminen.

Tarkkojen tavoitteiden asettamisen pohjaksi haetaan nykytilanteen kuvaus, jonka pohjalta tavoitetasot määritellään kuntien ja TE-hallinnon yhteistyönä. Tämä määrittelytyö on kesken ja se valmistunee vuoden vaihteessa. Kokeilun tavoitteita tarkennetaan näin ollen vuoden 2020 alkupuolella.

Kokeiluihin ohjataan ne työttömät ja työvoimapalveluissa olevat työnhakijat, jotka eivät ole oikeutettuja ansiopäivärahaan. Lisäksi kohderyhmään kuuluvat kaikki alle 30-vuotiaat työnhakijat ja kaikki maahanmuuttajat, jotka ovat joko työttömänä tai työvoimapalveluissa kokeilualueiden TE-toimistoissa. Kokeilukunta vastaa näiden asiakasryhmien julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden (TE-palveluiden) tarjoamisesta. Työ- ja elinkeinoministeriöstä saadun tiedon mukaan Kuopiossa oli 17.9.2019 poikkileikkaustilaston mukaan 5 652 kohderyhmään kuuluvaa henkilöä. Kokeilun kohderyhmävolyymiä koskeva kunnittainen poikkileikkaustilasto on esitetty alla taulukossa 1.

Taulukko 1. Työllisyyskokeilun kohderyhmävolyymit 17.9.2019 (Lähde <https://tem.fi/tyollisyyskokeilut>).

Kunta	Väestö, 31.12. 2018	Työn- hakijoita alueen TE- toimistossa	Kohde- ryhmä, yhteensä	Kunnan kohderyhmän osuus alueen TE-toimiston työnhakijoista	ELY- alue
Joroinen	4812	12 932	136	1 %	ESA
Kuopio	118 664	24 041	5 652	24 %	PSA
Varkaus	20 829	24 041	1 100	5 %	PSA
Iisalmi	21 472	24 041	1 042	4 %	PSA
Siilinjärvi	21 674	24 041	624	3 %	PSA
Lapinlah- ti	9 617	24 041	389	2 %	PSA
Leppävir- ta	9 650	24 041	336	1 %	PSA
Sonka- järvi	3 967	24 041	139	1 %	PSA
Vieremä	3 676	24 041	104	0 %	PSA

Mikäli kaikki suunnitteluvaiheessa mukana olevat kunnat lähtevät mukaan kokeiluun, organisoidaan kuntakokeilu Pohjois-Savossa jaetun koordinaatiovastuun periaatteella Kuopion, Varkauden ja Iisalmen alueille: Kuopion kaupunki toimii työllisyyskokeilun hakijana ja pääasiallisena hallinnoijana sekä koordinoi toimintaa ja tekee yhteistyötä keskisellä kokeilualueella Siilinjärven ja Lapinlahden kanssa. Varkaus puolestaan koordinoi toimintaa Varkauden alueella (Varkaus, Leppävirta, Joroinen) ja Iisalmi vastaavasti ylä-Savossa (Ii-

11.11.2019

salmi, Sonkajärvi, Vieremä). Jako mukailee pääpiirteissään maakunnan nykyisiä TYP-verkostojen aluejakoa Lapinlahtea lukuun ottamatta. Käytännön operatiivisesta toiminnasta jokainen kunta vastaa itse, ellei se ole erikseen sopinut palvelutuotantoa (esim. kotouttaminen tai työkykykoordinaattorin palvelut) yhteistyöstä toisen kunnan kanssa.

Kokeilussa keskeistä on valtion ja kuntien resurssien yhdistäminen asiakkaiden hyväksi. Kuntien edellytetään tuovan kokeiluun omia panoksia palvelutason nostamiseksi ja palveluiden kehittämiseksi. Valtio puolestaan siirtää kuntien työjohdon alle henkilöresursseja sekä päätösvoimien työllisyysmäärärahojen (palkkatuki ja starttiraha sekä TE-palvelut) käyttöön. Kuntien käyttöön tulee myös TE-hallinnon URA-järjestelmä. Kokeilukuntien tulee huomioida, että käyttöoikeus ko. järjestelmään voitaneen jatkossakin antaa vain viranhaltijoille, joten kunnissa tarvitaan tehtävien hoitamiseksi määräaikaiset virkapohjat.

Näitä kuntien kokeiluun kohdentamia resurssia voivat esimerkiksi olla työntekijät eri palvelualueilta tai hallintokunnista, ostopalvelumäärärahat, kunnan työllistämismäärärahat ja erilaiset työllisyysperusteiset avustukset työnantajille tai kolmannelle sektorille. Kuntien resurssien viitearvona käytetään TEM:n ohjeistuksen mukaisesti 15 %:n tasoa vuoden 2018 työmarkkinatukimenoista. Tähän laskelmaan ei saa sisällyttää kunnan lakisääteisistä tehtävistä aiheutuvia kustannuksia (esimerkiksi kuntouttava työtoiminta, TYP:n sosiaali- ja terveystyöpalvelut sekä velvoitetöiden työllistäminen). Vaadittavat kuntakohtaiset laskennalliset panostukset on esitetty taulukossa 2.

Taulukko 2. Kuntakohtaiset laskennalliset panostukset vuoden 2018 työmarkkinatukikustannuksista laskettuna.

Vuosi 2018	Saajat	Maksetut etuudet euroa	Korvatut päivät	Kunnan osuus euroa	15 % laskennallinen panostus
lialsalmi	587	2 741 567	88 393	1 588 881	238 332
Joroinen	76	265 192	8 631	145 822	21 873
Kuopio	3 674	18 813 537	601 735	11 289 083	1 693 362
Lapinlahti	243	1 213 365	38 947	725 326	108 799
Leppävirta	232	1 130 068	35 994	670 356	100 553
Siilinjärvi	384	1 756 968	56 718	1 043 974	156 596
Sonkajärvi	73	350 867	12 634	212 273	31 841
Varkaus	720	3 244 757	101 837	1 880 129	282 019
Vieremä	79	371 673	11 949	228 599	34 290

Kuopiossa em. kunnille asetettu 15 % panostusvaade n. 1,7 milj. euroa täyttyy työllisyyspalvelun koordinoimasta / toteuttamasta toiminnasta. Työllisyyspalvelussa käytetään kuluvana vuonna suoraan kuntalaisten työllistymisen edistämiseen ja osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseen yhteensä noin 5,82 miljoonaa euroa (netto). Tästä potista ns. lakisääteisiin tehtäviin kuluu n. 1,6 miljoonaa ja muuhun työllistämiseen (mm. palkkatuettu työ ja oppisopimuskoulutus, kesätyöllistäminen ja kesätyösetelit), työllistymistä edistäviin palveluihin, työllisyys Hankkeisiin sekä avustuksiin n. 4,22 miljoonaa euroa. Vastaava panostus riittänee kokeilun toteuttamiseen myös vuonna 2020.

Päävastuu työllisyyskokeilun toteuttamisesta on Kuopion kaupungilla työllisyyspalvelussa. Muut palvelualueet ja -yksiköt (mm. sosiaali- ja terveystyöpalvelut, nuorisopalvelu, toisen asteen koulutus, hyvinvoinnin edistäminen, kansa-

11.11.2019

laisopisto jne.) osallistuvat kokeilun toteuttamiseen omista perustehtävistään käsin. Vastuuta TE-palvelujen tuottamisesta niille ei siirretä, vaan siitä huolehtii kokonaisuudessaan työllisyyspalvelu. Kokeilun toteuttamiseen tulee mukaan myös uudet nuorten työpolku ja työllisyyden palvelutori –hankkeet mikäli ne saavat haetun ulkopuolisen rahoituksen. Kokeilun onnistumisen kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että yhteistyö asiakastyön prosesseissa saadaan kaupungin sisällä toimimaan sujuvasti.

Työllisyyden kuntakokeiluja tullaan seuraamaan valtakunnallisen tilastoseurannan ja erillisen tutkimusperusteisen vaikuttavuusarvioinnin avulla. TEM valmistelee yhteistyössä kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa kokeilujen valtakunnalliset seurantamittarit ja kokeilualueille tuotetaan seurantatietoa kokeilun edistymisestä kuukausittain. Kokeiluille laaditaan yhteinen arviointisuunnitelma.

Työllisyyspalvelujohtaja esittää, että Kuopion kaupunki hakee mukaan työllisyyden kuntakokeiluun yhdessä viimeistään 11.11.2019 mukaan lähtemisestä päätöksen tehneiden kuntien kanssa. Kokeilu antaa tämänhetkisen tiedon valossa parhaat mahdollisuudet edistää kaupungin strategian mukaisia työllisyystavoitteita Kuopiossa. Mukaan lähtevien kuntien tulee kuitenkin huomioida, että tarkkaa tietoa valtiolta siirtyvien henkilöiden määrästä ja kokeilulain sisällöstä ei päätöksentekohetkellä ole käytettävissä. Näin ollen hakemus työllisyyskokeiluun on tarkoituksenmukaisinta jättää ehdollisena siihen saakka, kunnes riittävä resursointi ja kokeilun reunaehdot varmistuvat.

Työllisyyden kuntakokeilun hakuasiakirjat (löytyvät asialta 8459/2019-1 - Kirje / hakeutuminen työllisyyden kuntakokeiluihin) ja aiesopimusluonnos jaetaan listan liitteenä. Työllisyyspalvelujohtaja esittelee hakemusluonnoksen kokouksessa.

Esitys

Esitän, että Kuopion kaupunki hakee mukaan työllisyyden kuntakokeiluun yhdessä viimeistään 11.11.2019 mukaan lähtemisestä päätöksen tehneiden kuntien kanssa. Kokeilu antaa tämänhetkisen tiedon valossa parhaat mahdollisuudet edistää kaupungin strategian mukaisia työllisyystavoitteita Kuopiossa. Mukaan lähtevien kuntien tulee kuitenkin huomioida, että tarkkaa tietoa valtiolta siirtyvien henkilöiden määrästä ja kokeilulain sisällöstä ei päätöksentekohetkellä ole käytettävissä. Näin ollen hakemus työllisyyskokeiluun on tarkoituksenmukaisinta jättää ehdollisena siihen saakka, kunnes riittävä resursointi ja kokeilun reunaehdot varmistuvat.

Liitteet

5 8459/2019 Kuntien välinen aiesopimus

Valmistelija

Pirjo Oksanen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 1711

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Jarmo Pirhonen

Kaupunginhallitus hyväksyy työllisyyspalvelujohtajan esityksen.

Päätös

Keskusteltuaan kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti kaupunginjohtajan tekemän päätösehdotuksen.

